

Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

De proprietatibus rerum

Bartholomaeus <Anglicus>

[Lyon], 21. Nov. 1482

[Liber primus. De deo et eius essentia]

[urn:nbn:de:bsz:31-326878](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:bsz:31-326878)

O proprie

tantibus itaq; 7 natu-
ris rerū tam spūalium
q̄ corpaliū elucida-
re aliqua cupientes ab
illo sumemus exordi-
um qui ē alpha 7 o fi-
nis 7 principiū oīum
bonorū. In principio

patris luminis (a quo pcedit omē datū opti-
mum 7 omē donū pfectū) implorātes auxiliū
vr ille qui illuminat oēm hoīem venientem in
hūc mundū 7 reuelat p̄funda de tenebris / et
abscondita p̄ducit in lucem. huic opusculo qd̄
ad ipsius laudē 7 gentiū vtilitatem de diuer-
sis sanctorū 7 p̄borū dictis nō sine labore re-
colligere iam incepti felicem dignet̄ impendere
consummationem.

Et igit̄ vt dicit̄ In mod. iij. c. iij. solus 7
verus deus et̄ inmensus incōmu-
tabilis / om̄p̄s 7 ineffabilis. pater
7 filius 7 spūsanctus. tres quide; p-
sone. sed vna cēntia / substantia seu natura sim-
plex oīno. pater a nullo / filius a p̄re solo / spū-
sanctus ab vtroq; absq; m̄cio 7 absq; fine. pa-
ter generans / filius nascens / spūsanctus a p̄re
7 filio pcedens. be tres p̄sone sunt 7 substantia
les / coeternē / oīpotentes / coequales vnū vni-
uersorū principiū / creator oīum visibilū et̄
visibilium / spūalium 7 corpaliū creaturā
qui sua virtute oīpotenti simul ab m̄cio tēpis
vtrāq; de nihilo p̄didit creaturam. videlz an-
gelicam 7 mūdānam / ac demū humanā quasi
eōdem ex corp̄e et̄ spiritū constitutam. huicq; sc̄p
extra de sum. iii. c. i.

Hec autē sancta trinitas fm̄ eōdem es-
sentā est indiuidua / 7 sc̄dm p̄sona-
les p̄prietates est discreta in natu-
re sue simplicitate nō admittens
diuisione neci p̄sonali p̄prietate recipiēs vni-
tatem / sed semp in essentia vnitās 7 in p̄sōis
pluralitas inuenit̄. a qua oīs p̄fusio 7 mutua
mixtio remouet̄. qz̄ cum alius sit pater alius fi-
lius alius spūsanctus. pater nō poterit cē fili-
7 nec spūsanctus. sicut nec eōuerso spūsanctus nō
pōt esse pater vel filius nec filius non pōt esse
p̄r vel spūsanctus / sed q̄libet istorū est vna es-
sentia vel natura que sola est vniuersorū princī-
pium p̄ter qd̄ nō est aliud rep̄re. 7 be cēntia
neq; est generāns neq; genita neq; pcedēs / sed
est p̄r qui generat 7 filius q̄ gignit 7 spūsanctus
qui pcedit vt simpliciter distinctio sit in p̄sō-
nis / 7 in natura vnitās teneat̄. vnd̄ qz̄ alius sit

pater alius filius / alius spūsanctus nō tñ ali-
sed id qd̄ est pater est filius 7 spūsanctus. pater
vero generando totā substantiā suam ei dedit si-
ne diuisione / 7 tñ totam retinuit sine diminu-
tione. 7 sic vna et eadē res est pater gignens et
filius nascens 7 spūsanctus ab vtroq; pcedēs
huicq; sc̄p In mod. iij. vbi. s. c. iij.

Quā autē dicta 7 dicenda apert̄ elu-
cescant / notandū est iuxta sanctorū
traditionē q̄ quicqd̄ in deo est aut
de deo dicit̄ / aut est eēntia / aut est
notio // aut p̄sona. vna est enī indiuisibilis es-
sentia / p̄sone tres. et be tres p̄sone sunt vna es-
sentia 7 vnus deus. et quelibet eaz̄ est vna essen-
tia 7 vnus deus. p̄ra nullo / filius a patre nascē-
do / spūsanctus a patre p̄ filium pcedendo. pat̄
p̄ filium generat / filius gignit / 7 pater cum fi-
lio spūsanctū spirat / 7 q̄ filius spūsanctū spi-
rat / hoc habet a patre. quicqd̄ enī persona ha-
bet vt facit / hoc b̄z a p̄sona a qua est. 7 ideo qz̄
filius ē a patre / ab ipso oīa habet. 7 qz̄ spūsanctus
est a patre 7 a filio / ideo habet qd̄ b̄z cōi-
ter ab vtroq; s̄ p̄pter h̄mōi nascibilitatem vel
p̄cessibilitatem pater nō est maior nascente vel
spūsancto pcedente. qz̄ veritas diuine essentie
equaliter est in ip̄is 7 in patre. De cōia habent
tura boecio in libro de trinitate. 7 a hugone 7
etiam augustinū 7 richardo.

Nones autē sūt quinq; fm̄ hug-
7 ragu. s. paternitas / innasibilitas
filiano / p̄cessio 7 cōis spiratio. 7
dicunt̄ be quinq; aliquādo notio-
nes / qz̄ notificant p̄sonas aliquādo distinctio-
nes / qz̄ p̄sonas distingūt aliquādo relationes
qz̄ p̄ ipsas quādoq; p̄sone ad se inuicem refer-
unt̄. dicunt̄ et̄ p̄prietates / qz̄ p̄sōis p̄p̄rie insūt
7 istam autem nononā tres dicunt̄ persona-
les p̄prietates. s. paternitas filiano / p̄cessio.
eo qz̄ p̄sonas faciūt. Nam istorū quinq; nono-
num tres sūt patris. s. innasibilitas / paterni-
tas / 7 cōis spiratio. 7 due sunt filij. s. filiano / 7
cōis spiratio. vna vero spūsancti tñ. s. p̄cessio
nec aliquid derogat spūsancto qz̄ tantū habet
vnā nononem. neq; filio superexerit qz̄ habet
duas. nec pater maior est alijs p̄sōis duab; /
q̄uis tribus nononib; ab alijs sp̄aliter discer-
nat̄. Regulariter enim de istis notioibus tenē-
dum est qz̄ nulla de alia p̄dicatur. 7 qz̄ quilibet
est diuina essentia 7 vnus deus 7 vna essentia.
Item nulla notio inest diuine essentie sed tñ p-
sone. qz̄ eēntia nec distinguit nec distinguit̄ / s̄
sole p̄sone ab inuicē distingunt̄.

Quāuis autē diuina essentia a mo-
talib; nō possit cognosci ad pleni-

nec apprehendi bic in via / cognoscitur in suo effectu inquam est oium principiu siue causa qz deū esse vix inspicēs dubitat / t m quid sit secundū maiestatis magnitudinē / nullus creaturē intelligētia inuestigat. (vt dicit Damasc.) Et ideo positue nō pōt cognoscī nisi p effectū suū operū quīs priuatiue t p abnegationem multiformiter in scripturis describat t noietur.

Ad euidētia aut noium que deum nobis manifestant / aliquāter notandū est in quadā simplici t rudī consideratione / qz omne nomē dictum de deo aut notificat / aut manifestat eētiam / aut notionē aut psonam. Nam oīa que notificant eētiam dicunt eētialia. que psonaz / psonalia. que notionē notionalia. Nomē aut eētiale sonat in quid t predicat i quid. psonale signat quē t p dicitur in quem. notionale vero nomen signat quā t predicat in quam. vnde ista tria predica ta in diuinis sepius p dicitur vel ponitur. s. qf que / z qd. Quis / qz pater / vel filius / vel spūs sanctus. Que. pcessio / filiatio / paternitas etc. Quod / substantia / eētia / t hmoi. que mere qd dicitatem rei signant / t diuinā eētiam simplici ter t abstracte representant.

Quānta noīa sic distinguuntur. quia nomē eētiale aut est substantiuū / aut adiectiuū. si substantiuū / aut ē abstractū / aut pcretum aut medium. abstracta aut dīcimus. vt aug. dicit que absolute dīnaz eētiam signat. vt eētia / bonitas / deitas / et hmoi que semp supponūt t signāt dīnam eētiam. nec pnt trahi p aliquod diuinitū ad supponendū p psona. vnde talia noīa sumpta cū prepositionibz / verbis / noībus / t pncipijs psonalibus vel notionalibus reddūt ppositiones falsas in quibus ponūtur. vnde hec est falsa eētia generat vel generat. eētia est de eētia. vel eētia est apud eētia t hmoi. De istis aut noībus qz pure sūt eētialia / generaliter est tenēdum qz oē nomē quod ē pure eētialitē dicitur de qualibz psona per se t de oībus insimul singulariter t nō pluraliter. verbī grā. pater est deitas / filius est deitas / t spūsal sanctus est deitas t simul sūt vna deitas t nō deitates.

Quānta pcreta sunt que ad modū pcretiū signant formas in supposito. vt de / creator / t simili a. que generaliter signāt diuinā eētiam sed quādoqz supponunt pro eētia quandoqz p persona.

Quānta vero media dicunt que habent modū t formā t signationem

abstractorū / scdm vsū t officium pcretorū. vt lumē sapientia t hmoi. Ista enī licet abstractiua sint aliqū supponūt p personis vt cū dicitur lumen de lamie. sapientia de sapientia pncipiū de pncipio. t similia. t hec noīa sicut abstracta p dicitur de qualibz psona per se / et de oībus simul nō pluraliter / s singulariter.

Ad eētiam noīa alia signant pure diuinā eētiam / nihil conotando. vt ens. bonus. t hmoi. Alia aliquid conotant positue. alia aliquid priuatiue. vt eternus t immēsus. immortalis t hmoi. eternus enī signat pncipaliter diuinā eētiam / t secundario pnotat eētiam pncipij t finis. vndē dicit deus eternus. spūs sanctus est. deus est t caret pncipio t fine similiter immēsus pncipaliter signat diuinā eētiam t pnotat abnegationem mēsure localis. similiter dicit in carnis scriptus p abnegationē loci t vbi. de similibz sic ē intelligendū. t hec noīa p dicitur de oībus personis simul t diuisim / singulariter t nō pluraliter. vt pater ē eternus. filius eternus. spūs sanctus eternus. t hij tres sunt vnus eternus.

Ad eētiam noīa que aliquid pnotant positue / quedā conotant effectum in creatura t quedā respectū. eoz aut que conotant effectum / quedā conotant in habitu. vt iustus misericors t hmoi. quedā in actu. vt iustificans / miserator t hmoi. Que autem conotant effectū in actu p dicitur de deo et tpe. vnde deus incepit esse miserator qm incepit miserari. sed ea que pnotant in habitu predicantur de deo ab eterno. vt deus ab eterno fuit iustus / misericors t cetera.

Quānta vero que conotant respectum quedā pnotant respectū creatoris ad creaturas. vt deus est refugium t hmoi. quedā conotant respectū psonae ad psonam. vt similis / equalis. similis enī pncipaliter signat diuinā eētiam sed secundario conotant distinctionem personalem. huiusmodi vero nomina licet eētiam significant / t ratio nem conotant predicant de personis simul sūptis pluraliter t nō singulariter. vnde nō dicit pater t filius sūt filii. s dī sunt similes.

Ad eētiam noīa que ad modū pcretiū signant formas in supposito. vt de / creator / t simili a. que generaliter signāt diuinā eētiam sed quādoqz supponunt pro eētia quandoqz p persona.

scilicet generis, sed si neutri/ tunc est falsa. Du-
iusmodi autem noia adiective retenta sequuntur
naturam suorum substantiuorum. vnde si substā-
tia sunt eēntialia/ et ipsa adiectiua. et si sunt p-
sonalia/ similiter et ipsa adiectiua. vnde hec est
falsa. pater et filius sunt vnus/ sed hec est vera
sunt vnus deus.

Quoniam personalium quedā predi-
cant de vna persona tantū vt pater
et filius/ spūssantus. Quedam de
duab' ita q' de vtraq'. vt principium spūssan-
ci. Nam pater ē principium spūssancti/ et filius
ē principium spūssancti. vñ cū dicitur pater et filius
sunt pater et filius spūssancti li' pncipium supponit p duabus
psonis/ s'z signat vnā notionē. s. cōm spiratio-
nem. Quedam vero predicant de duab' pso-
nis ita q' de neutra. vt pater et filius sunt duo
ita q' ly duo sit masculini generis et nō neutri.
Quedā etiam pdicantur de trib' ita q' nō nul-
la p se. sicut trinitas. Nam vt dicitur 3° lib. vi.
et simolo. trinitas est appellata eo q' fiat totū
vnū ex trib' quasi trū vnitas. Nam dū trīa
sunt/ id est tres psonē/ vnū sunt. q' singula i se
manēt/ et oīa in oībus. pater ergo et filius et spi-
ritus sanctus sunt trinitas et vnitas. idem enī in
natura/ vnū quidē in essentia. tres in persona/
vnū ppter maiestatis cōmunionē/ tres/ ppter
psonarū p'rietatem. Quedā etiā noia predi-
cantur d' singulis psonis ita q' nō de oībus vlt
pluribus singulariter vel trī pluraliter/ vt by-
postasis seu psona. p' enī et filius et spūssanctus
sūt tres hypostasēs seu psonē/ sed nō vna.

Quoniam vero nonionalia quedam
sunt abstractiua. vt paternitas na-
turalitas/ p'cessionalitas/ spirabilitas/ et hmoi.
Quedā vero concretiua et adiecti-
uat. vt inasabilis/ generans/ nascens/ spirans
pcedens. omīa autē abstractiua predicant de
essentia. vnde hec ē vera/ eēntia est paternitas
et cōuerso/ essentia ē inasabilitas et cōuerso
ita et de alijs. Cōcretiua vero nūquāz de essen-
tia pdicant siue sint noia siue pncipia. et ideo
oēs tales ppositiones sūt falsē. eēntia generat
vel generat. vel essentia ē generans vel genera-
ta. et ita de alijs. Item noium nonionalium
quedā predicant de vna psona tantū. vt gene-
rans de patre. genit' vel nascens de filio. pce-
dens de spūssancto. Quedam de vtraq' duarū
vt spirans de patre et filio quia pater et filius
spirant spiritum sanctum. Quedam etiam pze-
dicantur de qualibet. vt distinctus. pater enī
est distinctus ab alijs personis. similiter filius
et spiritus sanctus.

Proprietates vero diuinas diuine
s. essentie pueniēter determinat. Jo-
hānes dam. iij. li. c. viij. Deus ē in-
quit sine principio. principium primum in creatū/
ingenuus/ impabile/ immortale/ eternū infini-
tum/ inarāscriptū/ indeterminate/ potēs ad
infinita/ simplex/ in cōpositū/ influibile/ ipassi-
bile/ inuariabile/ inalterabile/ fons bonitatis
et iusticie/ lumē intellectuale/ virtus inaccessibi-
lis/ immēsurabilis et tū oīa mēsurat/ p'pria vo-
lūtate creaturarū oīūz effectiua/ oīum p'entia
et p'seruatia/ oīum p'uisiua/ oīa implet in suo
regno/ oībus dominās et imperās et nullū con-
trarium habēs/ oīa p'aminat et p'uenit oībus
substantijs eminēs et sup oīa cōstēs/ sup bo-
nā superdeā suppleta/ p'ncipans et p'ates
ordinās/ determinās/ ac disponēs sup oēm or-
dinem. ac sup oēm substantiā vitā/ rōnez/ et in-
telligentiā existens. p se est lux/ p se est bonitas
p se est vita/ p se est substātia/ p se existens fōs
essentie/ bis que sunt/ his que viuūt vite/ bis
que pncipant rōnez. rōnis oībus oīum bono-
rum cā est. vna substātia/ vna virtus/ vna vo-
luntas/ vna opatio/ vnū principium/ vna pote-
stas/ vna dīano/ vna deitas in tribus pfectis
hypostasibus seu psonis. patris et filij et spiri-
tus sancti vna rōne credit/ colitur et adoraf. vñ
ipā trinitas est in cōfusa vnita/ et indistincte dis-
iuncta. Indistinctes. n. sunt de psonē et ab inui-
cem inseparabiles nō p'fuse ad inuicēz puenibit-
les. q' ad inuicē nō p'miscēt nec p'nter con-
fundunt. Nam pater est in filio et spūssancto. et
spūssanctus in p'fe et in filio. et filius est in p'fe et
spūssancto nulla facta p'mixtione vel cōuersiōe
vnus i alterū sine mutua cōfusiōe/ imo ipse p-
sone suis p'rietatib' ab inuicē sunt distincte/
et fm idēpnitatez eēntie indiuisibilibiter sūt vni-
te. vnde diuinitas simplex et impabilis existēs
vana dona suis distribuit creaturis/ sed multi-
plicata p dona impabilis pmanet et ad suam
simplicitatē creaturas suas cōuertit et p'ungit
oīa impabiliter p transit. p ipsam autē nihil
simplicia cognitiōe oīa cognoscat tam p'entia
q' p'entia vel futura qui pōt oīa que vult/ sed
nō vult oīa que pōt. pōt. n. p'cre munduz/ nō
vult aut. Dicit etiā ad hoc idē damaf. li. i. c. vi
Deus imaterialiter existens inarāscriptibilis
est. q' loco nō cōnnet. ipse. n. sumptus locus ē
oīa implet/ sup oīa existēs/ oīa p'uenit/ vnus
cuiusq' naturā impabiliter p'ranfics/ oīb'
suā opem et opationē fm susceptiua virtutem
tribuēs. et cū sit totus impabilis. tot' est totali-
ter ens vbiq' et nō ps in pte p'naliter diuisus/
sed tot' in oībus et tot' sup oē. vñ ipse solus

Incomprehensibilis est et interminabilis / et a nullo potest a semetipso cogniti. Nam ipse solus sui ipsius manim? contemplator e. unde ad ei? totalem comprehensionem nulla potest perungere creatura cum sit infinitus in se. virtute in sua infinita finit et terminat uniuersa. Propter quod termegistus describens deum put potuit / ait sic. Deus est spera intellectualis cuius centrum est ubique circumferentia vero nusquam. diuina. n. essentia in se perfecta derata perfecta est ad modum sperae / quia non habet principium neque finem / sed potest considerari ut eam deducens res in esse et eas limitans et finiens sic dicitur esse centrum. quia sicut centrum finit lineas / et ab ipso linee deducuntur / ita deus deducit creaturas et limitat et finit eas.

Alio modo describitur. **B**eni. deum tanquam quaz eam per effectum dicens. Deus est voluntas / omnipotens beniuolentia / lumen eternum / incommutabilis ratio creans mentem ad se participandum / uiuificans ad sentiendum / efficiens ad aptandum / dilatans ad capiendum / iustificans ad promerendum / accedens ad zelum / fecundans ad fructum / promouens ad bonitatem / dirigens ad equitatem / roborans ad virtutem / formans ad beniuolentiam / moderans ad sapientiam / uisitans ad consolationem / illuminans ad cognitionem / perpetuas ad immortalitatem / implens ad felicitatem circumdans ad securitatem / amat ut caritas / uouit ut ueritas / sedet ut equitas / dominatur ut maiestas regit ut principium / medet ut salus / reuelat ut lux / assistit ut pietas. hucusque **B**eni.

Et quauis indiuisibilia sunt opera beatissime trinitatis tamen a sanctis et distingunt quedam nomina per que nominatur deus in operibus suis qui innotabilis est et innotificabilis in se quo ad intima maiestatis. sunt autem quedam nomina appropriata. et quedam sunt transumpta et translata.

Omnia uero appropriata sunt. et de quibus **I**sidorus in vi. li. c. i. dicit sic apud hebreos deus decem nominibus nuncupatur. Primum est elisue / i. fortis quia nulla infirmitate opprimitur / sed fortis est et sufficiens ad omnia perpetranda. Secundum nomen est eloe. quod grece dicitur theos / phelos. i. timor. eo quod deus a cunctis ipsum colentibus sit timendus. Tercium nomen est sabaoth. i. princeps exercituum. eo quod omnes exercitus celi eius dominus sunt subiecti. Quartum nomen est ielion sive ramachel. i. excelsus deus. quia excelsus dominus est super celos gloria eius. Quintum nomen est cyel. i. qui est. deus enim qui est eternus / uere est qui tamen nouit esse. fuisse autem ei modo non esse uel futurum esse non nouit. Sextum nomen est adonay. i. dominus. quia eius

dominationi subiacet totus mundus. Septimum nomen est ya. i. spiritus almus. deus. n. spiritus est. Octauum est tetragramaton. i. nomen quatuor litterarum. scribitur enim quatuor litteris apud hebreos que ineffabile pronuntiant et signant nomen dei quod dicitur ineffabile non quia dici non potest / sed quia eius signaculo ab humano corde non potest ita comprehendere. Nonum nomen est saday. i. omnipotens quia omnipotens nomen eius. et dicitur omnipotens a faciendo omne quod uult / et non a faciendo quod non uult quod si alterum tamen accideret ei omnipotens nequaquam esset. Decimum nomen est eloyim. quod est nomen trinitatis. et patet ad patrem et filium et spiritum sanctum et ideo plurale est apud hebreos / et singulare. signat enim diuinam essentiam cum suppositione trium personarum. unde dicitur trinitas / qui tamen unitas.

Sunt autem quedam nomina transumpta a creaturis quibus uis scriptura quasi intendit aliquos exponere conditiones creatoris (quia damascenus li. i. c. xiiij. inquit) multa in diuina scriptura symbolicè sunt dicta. i. figuratiue et transumptiue. scire oportet quod homines carne grossa induti excelsas et immateriales deitatis operationes intelligere non possunt nisi quibusdam formis et imaginibus et notis quibus homines uis sepius sunt fuerunt. unde omnia corporalia que de deo dicuntur non proprie / sed symbolicè intelliguntur. Simpler enim deus est et non figurabilis. oculos tamen et palpebras et uisum habere dicitur / quia uniuersorum habet uirtutes consideratiuam / eum nihil potest latere / nihil potest subtergere suam notionem. Similiter ratione aures et auditum habere describitur / quia apud ipsum per precationem fore et deprecationis susceptionem non timemus. per hunc enim sensum nos milites ostendimus. quando deprecantur aures famulianus indignamur. Sed os et labia et fauces habere dicitur quia illud uelud loquendo per inspirationem nobis reuelat que hominum cogitatio per hominum organa exprimit et ostendit. Sicut etiam habere dicitur et gustum. quia in nobis iusticie operibus tantum in gustu delectatur. Nares et olfactum habet / quia tantum odor suauissimus domino plerumque quicquid deuotionis affectus sibi exhibet. Faciem ipsam habere commemorat / quia per ipsius opera eius uirtutes et presentiam diuinam semper manifestat. nam per personam presentiam in facie dedarat. Manus et brachia representant eius subtile et inuincibilem operationem quia nos digitis / manibus / et brachijs subtiliora et fortiora operamur. quasi dexteram dei commemorat / certiora dei et digniora insinuat. unde et iurare per dexteram suam dicitur / quando intransmutabile eius consilium prohibetur. frequenter pauperibus subuenit et indigentibus auxiliatur. et ideo pedes habere dicitur. sepe enim ostendit in effectum / quod solent operari

dg de hie oculos seu uisum etc.

Apud hebreos dg. jo. no. mibus nuncupatur.

homines pedib? vel incessu. Pectus et cor ha-
 bere d? ppter cognitio: u? iuge recordatone. Ne-
 rez et viscera ppter illa qua in nobis ostendit
 misericordiaz et copassionē. Trasa d? et furere
 propter odium malicie et iusta qua infert peccati-
 bus vltionez. Et dormire d? et obliuisci prop-
 t? inuine dissimulationē et vindicte retradotez.
 Unde q? tot modis p?ua beneficia nostra sup-
 pletur indigena / more humano d? habere di-
 uersa membra. vnde beatus dyoni. effectus dei
 multiplices sic describit. Deus inquit omnium
 ca et principiu eoz que sunt sba est viuentium
 vita / ratonantiu ro est / exadentuz ab eo reuo-
 catio / et reru resurreccio corrupentiu / qd fm na-
 turā est reuocatio / et eozū que mouent fm exe-
 crabile impetu reformatio / sacramentu signatur
 minus stantū / et ipsozū q ad ipsum reducuntur
 via et recordatiuissima manuductio et sequitur
 post pauca. Ipse est eozū qui ab ipso sunt pat-
 rincipalio: q ipsi q eos genuerat. nā et ipsi
 ab ipso ceperunt esse et generare. Eozū aut qui
 ipsum sequuntur et ab ipso pascuntur pastor: est
 illuminatorū est splendor / pfectozū pfectio / dei
 ficatorū deificatio / distantū par. simpliciū sim-
 plicitas / et vntariū rerū vntio / super principale
 et subāle principiu. occulte sue cognitionis (fm
 qd fas est et possibile vnicuiq) bona traditio et
 oia hec verba. dyoni. reat. dama. c. iij. Et q
 bus oibus pz q oia copalia de deo dicta sunt
 ad figuratiuum intellectum mystice referenda.
Sunt iterū queda alia noia que ad
 figonē illoz que de hoie assumptio
 d? isto. s. dei filio itelligitur a simi-
 litudinibus rerū amfiose transumpta. sicut
 pz in Isido. li. vii. c. ij. vbi dicit. Christus mul-
 tis modis in scripturis vocari consuevit. Dicit
 enī ibidē q christus a crismate vocatus est. ipse
 enī precantis suis confortibus omnū grana-
 rū plenitudine est delibutus. qui iesus hebraice
 sother grece. saluator vero latine est dicitur. eo
 q cū gentibus saluator est transmissus. p-
 pter qd et ipse messias hebraice d? eo q ois pro-
 phetialis sacerdotalis et regalis dignitatis pri-
 uilegio sit diuinit? insignitus. Nā messias dicitur
 vnctus. Dicit enī emanuel. i. nobiscum de-
 eo q deus p virginē natus in carne apparens
 nobis se communit. Dicit etiam verbū caro factū
 q? verbum est in qm natus a patre in eter-
 nitate sed caro dicitur quā a matre natus in
 tēpore mutabilitate. Similiter dicitur vni-
 genitus et primo genitus. q? patris et etiā mani-
 fuit filius vnctus anteq nullus / et postq non
 erat alius. Ad vltis enī alius modus prefigu-
 ratur in rebus creatis. Dicitur enī principium

q? pater p ipsum oia fecit. Dicitur enī finis. qz
 in ipso et per ipsum oia fiunt. Dicit et ois dei. qz
 p ipsum deus mūdo loquitur. Dicitur enī ma-
 nus qz per ipsum rerū vniuersitas continetur
 Dicitur via. qz per ipsum ad beatū penenitur
 Vita qz in ipso viuunt. Veritas / qz nec fallit
 nec fallitur. Dicit enī fons / qz est omnis boni
 origo indeficiens / et reficit sitietes. Et multis
 alijs figuris innumerabilib? et infinitis nobis
 datur intelligi in scripturis sicut ibi ponit. Sic
 multipliciter in exemplis. sicut pater et filius p-
 pter varios effect? i creaturis varijs noibus nū-
 cupatur. sic spūs sanctus pater et filio in simplici
 atate nature p substantiatis et coeternis / diuer-
 sis vocatur noibus / et diuersis reb? multipha-
 ne pparatur. ppter quod dicit in. vij. sap. qz
 sanctus in omis. s. creature sanctificatione. Et
 enī multiplex in consmatū et donozū distribu-
 tione / vnus in patris et filij vniiformi cōnectio-
 ne / necō in sanctorum caritative vnione sub-
 tils in cogitationū et affectionū pferuatione
 modestus in discreta et moderata actuū boni-
 num ordinatiōe. Discretus in faciēdie siue elo-
 quente administratione. Incoquinat / sine
 macule cōtatione. Suauis / in pceptis. Sua-
 uior / in ptilijs. Suauissimus / in pmijs amās
 bonum actū in actiuis. requie qui suavis est i
 ptemplatiuis. humanus / humanam diligens
 societatem. benignus / inuata habens in se bo-
 nitatem. stabilis / lassus et infirmis pferens fir-
 mitatem / et nullā prius habens in se viciū
 dū mutabilitate securus / illis quos diligit
 auferens formi dolositate. oēm habens vir-
 tutem / omnibus pferens virtutū pfectionem.
 omnia pspiciens / oēm habens cognitionē capi-
 ens omis spūs intelligibile / omis spūs rōna-
 lis motū inuestigans et affectionē. mēdus in se
 et ab alijs auferens infectionē. Multis enī
 alijs noibus nūcupatur. Dicitur enī digitus
 ppter eius discretam et subāle opationem. co-
 lumba / ppter simplicitatis amozē. nubes / p-
 pter estuantiū refrigerationē. vntus ppter oc-
 cultam gratiam inspirationem. ignis ppter
 gratie euaporationem / vel affectus inflamma-
 tionē. ros siue pluuia / ppter aime fecundatio-
 nem. Mel / ppter dulcedinem hois interioris
 immutationē. Licū / ppter interiorē aīme in-
 pinguationē / et exubilationē. multis alijs mo-
 dis noiatur diuinus spūs. sed sufficiant p ex-
 plo. Nunc ad angelozum ppuerates adiuua-
 te domino / manum apponamus.

Norma risti
 Emanuel gre
 Vm ratio sim
 Vm genitū p genitū
 principiu

Finit Liber Primus.